

DELAVEC

Oredništvo in uprava:
Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/II.

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna šte. 1 Din,
mesečne Din 3.—, celoletne
85 Din. — Za člane izved
po 60 para.

Oglaš po dogovoru.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.
Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije so poštne
proste.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

Gospodarstvo naših strokovnih organizacij.

Osvoboditev delavskega razreda
mora biti le delo njega samega.

Za geslo smo si zbrali danes zgornji, tolikokrat citirani rek Karla Marksa, ki ga pa delavstvo pri nas ni nikdar prav razumelo, zlasti ne v zmešani povojni dobi.

Mi verujemo bolj v čudeže, kakor v moč svojega dela in bi radi napravili tudi iz strokovnih organizacij čudotvorne stroje, ki bi vsvarjali iz nič.

Čuli smo moža, ki ima vpogled v strokovne pokret neke bolj na čudeže navajene strokovne organizacije, ko je z nasmehom dejal: Mi vemo, kako se take organizacije same vzdržujejo! Možno čutil, kako silno obtožbo je izrekel s tem za organizacije (niso bile to naše organizacije), ki jih je imel v mislih.

Jasno je: Strokovne organizacije se morajo vzdrževati, razven tega morajo zbirati tudi bojne fonde za akcije, ki jih zahteva od njih proletariat. Morajo! Drugače bi bilo bolje, da bi jih ne bilo, ker bi bile samo slepilo.

Da je tako, o tem pri nas nihče ne dvomi. Vendar pa le malokdo pomisli, kaj se da napraviti s sredstvi, ki jih je pripravljen žrtvovati.

Se odbori se najdejo, ki nimajo o tem pravega pojma. Pri članih pa je še huje.

Tako prihajajo potem osrednje uprave v težak položaj, — da pričakuje članstvo od njih svojih čudežev, in da jih je pripravljeno vsak čas linčati, — ako niso čudodelniki.

Pred vojno si vedel za vsak vinar od prispevka, kam gre. Poglejmo si najprej predvojno razdelitev izdatkov. Sledeča tabela nam kaže, kakšen je bil pri naših strokovnih organizacijah pred vojno povprečen tedenski prispevek in zakaj se je vporabljal.

Tedenski prispevek pred vojno
(v vinarjih)

I. skupina: podporne svrhe:

potovalna podpora	1
brezposelna podpora	1
bolniška podpora	5
invalidska podpora	1
posmrtnina	1
nezgodna podpora	1
pravno varstvo	1

11 vin.

II. skupina: uprava, organizacija, izobrazba:

plače nastavljenecem	5
pisarniški stroški	3
shodi, organizacija	4
razno	3
strokovno glasilo	5
izobrazba	1
razno	3

24 vin.

III. skupina: bojni fond

8 vin.

Skupaj 41 vin.

Za povojni čas bi take tabele ne mogli sestaviti.

Ne da bi po vojni ne bilo v naših organizacijah v celoti ravnotežja! To ravnotežje obstoja. Ni pa prave razdelitve in tudi prispevki niso taki, da bi mogle odgovarjati organizacije visokim nadam, ki jih na čudeže navajeno članstvo na nje stavlja.

Po vojni se stavlja na organizacije v vsakem oziru večje zahteve, nego

pred vojno. Žrtve in prispevki pa s predvojnimi niso v nobenem razmerju. Računajmo!

En predvojni vinar je vreden danes 18 par (ako računamo po kurzu švicarskega franka, in 19 par, ako računamo po narasli draginji. Ako računamo po povšku plač, bomo prišli sicer na manjše, za vsako kategorijo različne, vendar še dosti visoke številke. A tudi, če izračunamo vrednost vinarja po tem zadnjim merilu, ki ga pa za izdatke ne moremo lahko vporabljal, bomo našli, da so sedanji prispevki strokovnih organizacij povprečno polovico prenizki, — vsaj v izmeri, kakor se večina dejansko plačujejo.

Vzemite si v roke svinčnik in računajte za svojo stroko — pa boste videli, da je tako.

Če je stvar taka, — potem je veliko vprašanje, kako naj se gospodarji. — Nekje je treba črtati izdatke, ali pa zvišati dohodke, — drugače izhoda ni.

Mi bi svetovali, naj bi nam služila zgornja razpredelba v predvojni valuti za stalen vzor, ker se je pred vojno videlo, da so se strokovne organizacije na tej podlagi lepo razvijale.

Posebne povojne razmere, — kakor razcepljenost pokreta, pogostejša mezdna gibanja bodo imela za posledico, da bodo nekateri izdatki, tako na primer izdatki za plače večji nego pred vojno.

Zato se ne moremo ravnati kratko po zgornji predvojni tabeli. Za sedanje razmere je treba izdelati drugo proračunsko tabelo, ki naj se na zgornjo kolikor mogoče naslanja, napravljajo pa tam, kjer je to stvarno utemeljeno, izjeme.

Taka tabela naj bi napravila proračun v zlati vrednosti, zato da bi ostal dalje časa veljaven.

Važno se nam zdi, da se prispevki prve, druge in tretje skupine popolnoma ločijo.

Ne sme se dogajati, da bi se vporabljal recimo bojni fond za osebno režijo, za tisk in podobno. Pa tudi narobe ne sme biti.

Denar naj se vporablja po predvidenem načrtu. Tudi osebna režija za dalje časa ne sme prekoračiti predvidenega zneska, odpadajočega na posamezni prispevek.

Kjer bodo postavke izčrpane, tam se bomo mogli tudi mi navaditi besede, iz katere se mi povojni ljudje tako radi norčujemo in odgovarjati: ni kredita. To je temelj za zdravo gospodarstvo.

Razčiščenje položaja na Jesenicah.

Kljub besnim napadom in sramoteni po neodvisnem časopisju je moral centralni odbor kovinarjev molčati. Molčati je moral zato, ker se je delavstvo Save, Javornika in Dobrave nahajalo tik pred končnoveljavnim sklepanjem mezdne pogodbe. Gotovo je, da so tisti, ki so v tem času uprizarjali notranje spore v delavskih vrstah močno poslabšali pozicijo jeseniških kovinarjev. Centralni odbor kovinarjev pa seveda ni imel interesa poslabšati pozicije svojega članstva, zato je mirno trpel vsa psovavanja v nadi, da bo po končanem mezdnom gibanju prišel čas obračuna z onimi elementi, ki so bodisi namenoma ali

v zaslepljenju ravno med mezdnim bojem tirali organizacijo v razkroj.

S tem modrim ravnanjem je centralni odbor omogočil, da se je mezdna razprava, ki se je vršila v soboto dne 18. avgusta precej ugodno zaključila. Poleg nekaterih ugodnosti pri zboljšanju higienskih in stanovanjskih zadev je bilo tudi doseženo 30odstotno povišanje temeljne plače.

Sedaj je mezdno gibanje končano in centralni odbor ima proste roke, da očuva organizacijo tistih elementov, ki bočejo za vsako ceno razkol.

Najprej je treba povedati, da sta podružnici Javornik in Dobrava že kompaktno obsodili to gonjo, ter sta obe sklenili obnoviti stike s centralo. A tudi članstvo na Jesenicah po ogromni večini obsoja delovanje razdiračev. Da je to resnica, naj dokaže pismo, ki ga je sprejela centrala kovinarjev z Jesenic. Pismo se glasi:

»Osrednjemu društvu kovinarjev in sorodnih strok v Ljubljani.

Z ozirom na sklep odbora podružnice kovinarjev na Jesenicah, da se prekine obračunavanje s centralo, se zbrani člani podružnice Jesenice na svojem sestanku dne 10. avgusta 1923 v Delavskem domu na Savi s tem sklepom iz sledečih razlogov ne strinjamo:

1. Odbor podružnice je šele po preteku enega meseca dal članstvu v pretes vprašanje obračunavanja, dočim je že poprej samolastno in brez sklepa članstva zadržal enomesečni obračun.

2. Ukinjenje obračunavanja s centralo je na podlagi pravilnika, ki je bil na kongresu sprejet, netaktno, predvsem se radi tega, ker je s tem ogroženo članstvo, da zgubi svoje pravice, katere si je na podlagi večletnega vplačevanja pridobilo. Končno pa tudi zato, ker bi po prekinjenju zvez s centralo zgubilo članstvo pravico soodločevanja na izrednem kongresu ali kjerkoli. Vsled tega izjavljamo naše stališče v okvirju naslednje

resolucije:

1. Vprašamo odbor podružnice kovinarjev na Jesenicah je-li pripravljen obračunati centrali prispevke onih članov, ki se ne strinjajo s sklepom odbora in kateri dokumentirajo s svojimi legitimacijami potom začasnega odbora svojo zahtevo za obračun prispevkov centrali kovinarjev v Ljubljani. Odbor naj se izjavi ali odpošlje sam zadržane prispevke, ali jih je pripravljen izročiti začasnemu odboru, ki bo urejeval obračunavanje za tiste, ki se priključijo tej resoluciji.

2. Zahtevamo, da sestavi podružnični odbor proti centrali pismeno obtožnico. Če tega ne bo storil, bomo smatrali, da je vse dosedanje govorčenje in obsojanje neresnično in s tem se bo odbor postavil sam sebe na sramotni oder pred organizirano kovinarsko javnost.

3. Zahtevamo od centralnega odbora sklicanje javnega razsodišča na Jesenicah, na katerega razpravo naj imajo dostop vsi člani podružnic Jesenice, Javornik in Dobrave s člansko izkaznico. To razsodišče naj se skliče čimprej, najkasneje pa v 14 dneh.

4. Stališče, ki ga zavzemamo s tem, da smo si izvolili začasni odbor, ki bo imenoval tudi organizacijske zaupnike, bomo vzdrževali le toliko časa, da bodo v podružnici nastale zopet redne razmere. Povdarjamo, da ima začasni odbor nalogo poslovati le do razčiščenja razmer v podružnici in

ima edini namen obdržati zveze s centralo za tiste člane, ki to žele in zahtevajo.

Jesenice-Fužine, 10. avgusta 1923.

Začasni odbor:

France Burnik, Jurij Jeram, Ivan Dagarin, Joško Stražišar, Marija Mlakarjeva, Ivan Beguš.

To resolucijo objavljamo in smo prepričani, da bodo spregledali tudi oni, ki so bili trenutno zapeljani. Kar se pa tiče razsodišča, je pa treba javno povedati, da centrala kovinarjev ni sprejela dosedaj niti ene črke obtožbe, čeravno je že poteklo mesec dni odkar je bila dotična mezdna razprava končana.

Če pa ni obtožnice, tudi sklicanje razsodišča ni mogoče, kajti kjer ni tožnikov, tam ni sodnikov.

Odlok

centralnega odbora kovinarjev glede razmer na Jesenicah.

Centralni odbor kovinarjev je na svoji seji dne 22. avgusta z ozirom na sklep odbora jeseniške podružnice, da se prispevki centrali ne obračunavajo, sklenil:

1. Odbor podružnice na Jesenicah ima v teku treh dni obračunati; obračun mora biti najkasneje v torek dne 28. avgusta v rokah centrale. Če bi se to ne zgodilo brezpogojno, se bo proti odboru postopalo v smislu veljavnega pravilnika. V tem slučaju bo odbor razpuščen in bo imenovan začasni odbor, ki bo imel nalogo prevzeti funkcije starega odbora, ter sklicati izredni občni zbor podružnice.

2. One člane, ki so z delovanjem kateeregakoli funkcionarja nezadovoljni, pozivamo, da svoje obtožbe napišejo in podpišejo, ter jih odpošljejo na društveno razsodišče. (Naslov društvene pisarne v Ljubljani, Selenburgova u. 6/II.)

3. Vse dobromisleče članstvo pa pozivamo, naj nam pomagajo vpustiti red v podružnici, ki je brezpogojno potreben.

Centralni odbor Osr. društva kovinarjev.

Vpoštevanja vreden napredek.

Ena najvažnejših delavskih zadrug v Sloveniji je brezdomno lansko leto ustanovljena Produktivna zadruga kleparjev in drugih kovinskih strok v Ljubljani. Ta zadruga je v kratki dobi, odkar obstoja, pokazala v vsakem oziru lepe uspehe in to kljub najrazličnejšemu nasprotju, kojemu so v prvih početkih delavske zadruge vedno izpostavljene. — Gospodarski uspeh prvega leta je tako časten, da se lahko računa, da postane zadruga močan faktor v naši industriji. Od začetka svojega obstanka se je morala zadruga boriti z velikimi težkočami, katere so se pa z energijo in vztrajnostjo premagale. Največje važnosti je, da se je zadruga tekom meseca julija preselila v svoje večje prostore, v katerih bo mogoče zaposliti najmanj 300 delavcev. Sedaj je razširila obratovanje tehnično tudi na druge panoge in izpopolnila obrat z modernimi stroji, tako, da ji bo mogoče proizvajati raznovrstne predmete vseh kovinskih panog. Razmah zadruge pa je odvisen v glavnem od obratnega kapitala za nakup strojev in surovin. V to svrhu je zadruga javno povabila vse trezno misleče delavstvo

Rudarji in mornarji so še vedno v boju. Od delavstva v Sloveniji je odvisno, ali zmagajo ali propadejo! Podprite stavkujoče gmotno in moralno!

za pristop v zadrugo, da s tem uresniči svoje cilje, in da se nasloni predvsem na sloje, kojim je namenjena. Pri tem se bo navadilo delavstvo na lahek način na realno sodelovanje pri lastnih gospodarskih podjetjih. Posebno priporočljivo bi bilo, ako bi se strokovne organizacije (tudi posamezne podružnice) zanimale za to, ter nakupile po svojih močeh deležev. S tem bi ustvarile premoženje, ki bi na eni strani koristilo delavskemu gospodarskemu pokretu, da se more razvijati. Za slučaj mezdnih bojev bi morala dati zadruga članicam-organizacijam njih deleže za slučaj potrebe v obliki kreditov na razpolago. — Tako bi služil ta denar na dve strani: na eni strani delavstvu, ki dela v gospodarski organizaciji, na drugi strani pa bi ostal za slučaj mezdnih bojev delavstvu ohranjen. Koliko delavskega denarja podpira danes banke in zadruge nedelavske ustanove? Če bi ves delavski denar združili v lastna podjetja, kakšno gigantsko moč bi lahko predstavljali? Posamezne osebe pa na ta način najbolje hranijo svoj denar in se obvarujejo tudi pred vsakim padcem denarja. Zakaj, delež venomer raste v svoji vrednosti. Ob ustanovitvi je bil delež vreden 5000 K, danes je že vreden 8000 K. Upoštevanja vredno je to, da se lahko plačuje v tedenskih obrokih po 25 Din. Ako pa kdo tudi tega ne zamore, mu da lahko na prošnjo načelstvo bolj ugodne plačilne pogoje. S tem sta omogočena vsakemu resno mislečemu človeku pristop in udeležba pri skupnem delu. Pozivljamo vse tiste, kateri imajo zanimanje za resno in skupno delo v gospodarskih podjetjih, naj k tej zadrugi pristopijo, ker bodo s tem dejanjem pokazali svojo pripravljenost in dobro voljo za dejansko ustvaritev boljše bodočnosti trpečega proletariata. Odgovorite se v polnem številu temu klicu.

Delavske banke v Ameriki.

Amerikanske strok. organizacije so si ustanovile po vojni upoštevanja vredne denarne organizacije, ki imajo še lepo bodočnost.

Te denarne organizacije so organizirane kot delniške družbe in se imenujejo delavske banke. Redoma smejo kupiti delnice te banke le strokovno organizirani delavci. Ena oseba sme kupiti le po eno delnico. Le člani ravnateljstev smejo kupiti po deset delnic, ker to ameriški zakon predpisuje.

Le izjemoma smejo kupiti delnice razven strokovno organiziranih delavcev tudi gospodarski strokovnjaki, ako se smatra, da je njih sodelovanje pri delavskih bankah v interesu stvari. Tako ostaja velika večina delnic v rokah strokovno organiziranega delavstva.

V kratki dobi svojega obstoja so zbrale ameriške delavske banke že 6 milijonov dolarjev hranilnih vlog.

Ako upoštevamo, da znašajo v Ameriki izdatki za delavske plače letno 25 milijard dolarjev, si bomo lahko predstavljali, kako ogromna denarna sredstva bi prišla pod vpliv delavskih stro-

kovnih organizacij, ako bi se izvedlo dosledno koncentracijo vsega delavskega kapitala v delavskih bankah.

Vsak, kdor ima vpogled v podlage kapitalističnega gospodarstva, bo znal preceniti velik pomen takih organizacij.

Ako se zbere na ta način velik akcijski kapital, ki bo stal res pod vplivom delavskih organizacij, se bodo zbirali okrog te jamstvene podlage novi, mnogo večji kapitali. Navadno je tako, da hranijo mali ljudje; podjetniki pa si njih prihranke izposojajo. Med obema pa je kasta finančnega kapitalizma, finančnega podjetništva, ki je to izmenjava organiziralo in ki ima vsled tega malone večjo moč nego podjetniki sami.

Načrt ameriških strokovnih organizacij gre za tem, da spravijo denarno organizacijo pod svoj vpliv.

Ako se jim to posreči, bodo pridobile strokovne organizacije vse drugačen družaben pomen in vse drugo družabno moč, nego jo imajo dosedaj.

S to idejo se bodo morale začeti v tej ali oni obliki baviti tudi naše delavske organizacije.

Res, da so časi taki, da delavstvo danes ne more dajati veliko na stran. Vendar bi lahko rešili tudi danes velike kapitale iz rok delavstvu nasprotnih organizacij.

Razmišljajte o tem in sporočite nam, kako o stvari sodite!

Socialna politika.

× **Plače v posameznih državah.** Mednarodni Urad Dela je priobčil novo študijo o gibanju plač. Iz te študije posnemamo, da so plače v deželah z visoko valuto nehalo padati. Realne plače so bile do leta 1922 v sledečih državah višje nego v miru: Na Švedskem, Norveškem, Danskem, Nizozemskem in v Avstraliji. Na Angleškem, Francoskem, v Belgiji, Italiji, v Ameriki in v Južni Afriki so plače tako visoke kakor v mirni dobi. V Nemčiji, Avstriji, Bolgariji — in seveda tudi pri nas in v drugih deželah srednje Evrope in Balkana, na koje se statistične preiskave Mednarodnega Urada Dela niso raztezale, so plače znatno nižje, nego pred vojno. Te ugotovitve veljajo za povprečne plače. Med plačami v posameznih industrijah obstojajo razlike med posameznimi kategorijami. — V splošnem se opaža, da se pri padanju valutne vrednosti realne plače kvalificiranih delavcev bolj zmanjšujejo, nego plače nekvalificiranih delavcev. Pri porasti valutne vrednosti pa postaja razlika med realnimi plačami kvalificiranega in nekvalificiranega delavstva zopet večja — ker se kvalificirano delavstvo zniževanju plač vztrajnejše in uspešnejše upira, kakor nekvalificirano.

× **Učne pogodbe za vajence.** Ministrstvo trgovine in industrije oddelek v Ljubljani je s svojim odlokom z dne 29. januarja 1923, št. 464/23 izdalo vsled intervencije inšpekcije dela v Ljubljani navodila glede učnih pogodb. 1. Po deželi ne priglašajo obrtni mojstri svojih vajencev pristojnim obrtnim zadrugam,

odnosno občinskim uradom in brez pismenih učnih pogodb, koje bi imele obrtne zadruge, odnosno občinski uradi po vpisu v zadevni protokol potrditi. 2. Kakor vsaka pogodba, imajo biti tudi pismene učne pogodbe povsem točne in jasne ter imajo vsebovati one važne pogoje, ki so navedeni v odstavku 3 § 99 obrtnega reda, da ne nastanejo naknadno nepotrebni spori pritožbe o izkoriščenju. Velike važnosti in nujno potrebno je, da so pismene učne pogodbe faktično do skrajnosti detajlirane v smislu predpisov in to: točni podatki o mojstru, vajencu in vajencevih starših (varuhu, zastopniku) in navedba zakonitih dolžnosti vajenca in mojstra, tako je še čim bolj potrebno, da učna pogodba točno precizira učno dobo z navedbo datuma, s katerim dnevom pričenja in s katerim dnevom konča učna doba. Ako učna doba ni točno določena, izrabljajo mojstri netočnost pogodbe ter zavlačujejo oprostitev vajencev. Zato se opozarja na zgoraj citirani odlok ter se odreja: 1. Učne pogodbe je sklepati samo pismeno. Za obvezno je smatrati tiskovino »Učna pogodba«, ki jo je izdala in jo ima v zalogi »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani, ali pa vzorce, ki imajo isto besedilo kot zgoraj omenjena tiskovina. 2. Glede dopustnosti

podaljšanja učne dobe velja sledeče: Za podaljšanje učne dobe vajencev so kompetentne samo obrtne oblasti (okr. glavarstva, odnosno mestni magistrat) po prehodni ovadbi in na predlog posameznih vodstev obrtnonadaljevalnih šol in to na podlagi § 99 b, odstavka 5 obrtnega reda. Obrtne zadruge (in tovarne) za tako podaljšanje niso kompetentne ter morajo tudi obrtne oblasti tako podaljšanje izvršiti samo pred potekom nerealne učne dobe. Posamezni mojstri (za tovarne velja isto), ki so za uspešno dovršitev učne dobe svojih vajencev odgovorni, imajo torej vzdrževati z vodstvom obrtnonadaljevalne šole potreben stik in pri opaženi malomarnosti v obisku šole itd. potom šolskega vodstva preskrbeti podaljšanje učne dobe pri pristojni oblasti. Okrajna glavarstva in mestni magistrat bodo vse pritožbe in ovadbe prometnih prestopkov natančno preiskali in krivce občutno kaznovali.

× **Draginjske številke.** Za isto množino živil, za katero je bilo treba dati l. 1914 — 100 denarnih enot (kron, lir, dolarjev, funtov itd.) je bilo treba dati v juniju l. 1923: Na Angleškem 169, v Indiji 151, na Luksemburškem 440, na Poljskem 1.881.410, v Švici 164, na Španskem 170.

Naše organizacije.

Strokovna komisija.

III.

Medstrokovni odbor GRSJ za Ljubljano in predkraje je bil na ustanovni plenarni seji dne 15. avgusta ustanovljen.

Odborniki podružnic in v Ljubljani se nahajajočih central so posetili zborovanje skoraj polnoštevilno. Po otvoritvenem nagovoru je bil za predsednika medstrokovnega odbora soglasno izvoljen s. Lovro Jakomin. Tajnik Strok. komisije s. Uratnik je v jedrnatem referatu natančno razložil pravilnik in delokrog medstrokovnih odborov. Položaj strokovnih organizacij je razjasnil s. Svetek, nakar je bila predlagana in soglasno sprejeta naslednja

resolucija:

Krajevni medstrokovni odbor GRSJ za Ljubljano in predkraje se je na svoji plenarni seji dne 15. avgusta bavil z vprašanjem stavke mornarjev, rudarjev in s pokretom železničarjev, ter ugotovil sledeče:

I.

Stavka mornarjev, ki jo vodi GRSJ je krušni boj za mornarski proletariat. Od izida tega boja je odvisno, če bodo jugoslovanski mornarji še sploh mogli eksistirati. Činitelji, ki so militarizirali dve ladji, ter dovolijo uvažati stavkokeze z tujine, se morajo zavedati, da obsoja njihov čin vse jugoslovansko delavstvo.

II.

Najenergičnejše protestiramo proti preganjanju rudarjev in zahtevamo, da se rudarjem, kakor vsem drugim strokam dovoli brezpogojna svoboda stavke.

Militarizacijo železničarjev smatramo za udarec s kolom proti ljudem, ki se bore izključno za svoj obstoj. Od zadnje regulacije železničarskih plač l. 1920. pa do danes se je zvišala draginja za približno 206%. Zahtevamo, da se plače železničarjev nujno zvišajo vsaj za toliko, za kolikor se je zvišala draginja.

Ljubljansko razredno zavedno delavstvo pa pozivljamo, da podpre bojujoče se tovariše materialno in moralno.

Protestni shod proti preganjanju železničarjev, rudarjev in mornarjev se je vršil v Ljubljani v četrtek 16. avgusta v dvorani Mestnega doma. Shod je bil dobro obiskan.

V imenu Strokovne komisije je poročal s. Svetek, ki je s konkretnimi dejstvi dokazal, kako upravičen je boj teh strok. Zlasti častno se drže mornarji, ki v dvomesečni stavki ne omahujejo. Shod je sprejel resolucijo, v kateri je zahteva, da preneha vladni teror proti stavkujočemu delavstvu. Nezavisni so se na shodu tokrat izjemoma zadržali precej mirno.

Monopolska stroke.

Monopolska uprava spi še nadalje. Zahteve, ki jih je stavil Savez monopolskih radnikov v Beogradu nikakor ne pridejo z mrtve točke. Monopolska uprava dela pač tako, kakor so delale paroplovne družbe, ki so več kot šest mesecev zavlačevale zvišanje mezd. Igrale so se toliko časa, da je nazadnje izbruhnila stavka, ki traja že tretji mesec.

razredno zavest in zavednost in se vadijo v podrejanju svojih majhnih osebnih koristi velikim interesom delavskega razreda.

Večkrat so že primerjali krepke in disciplinirane delavske organizacije vojaškim armadam. Podobnost je pa samo navidezna. Vojaške armade služijo namenom, ki si jih same določajo. — Vojaštvu zapovedujejo komandanti, ki si jih ni samo zbralo, vendar jim je dolžno slepo pokorščino. Tudi v delavski organizaciji je potrebna podreditev, vendar je ta podreditev prostovoljna in odgovarja dobro razumljenim lastnim interesom.

Tudi vsaka delavska organizacija mora imeti svoje vodstvo, toda tega vodstva ne postavljajo tuje sile, temveč ga izvolijo organizirani delavci izmed svojih sodrugov, katerim zaupajo, da bodo uspešno delali za interese organizacije in delavstva.

Tem delavskim zaupnikom pripada v delavskem gibanju posebno važna

Podlistek.

Navodila delav. zaupnikom.

(Po Robert Dannebergovi knjigi »Der Vertrauensmann« sestavil Dr. C. J.)

I. Pomen organizacije za delavsko gibanje.

Predpogoj vsakemu uspešnemu delavskemu gibanju je čim krepkejša organizacija. Delavski razred ima v boju s kapitalističnim razredom eno prednost, namreč svojo številnost. Toda to prednost, da je delavski razred najštevilnejši, mu zamore koristiti le, ako je obenem tudi kar najbolje organiziran. Delavska množica ali masa sama na sebi je povsem nesposobna za vztrajno borbo s kapitalizmom. Izkušnja nas uči, da je masa odvisna od slučajnega razpoloženja in da se pod vtisom čustva in strasti hitro razvname. Zato je masa vedno dostopna vpli-

vom in besedam raznih demagogov, ki ji govorijo to, kar slučajno najraje sliši in kar najbolj odgovarja njenim čustvom. V takem stanju zamore tudi masa doseči hipne uspehe, toda take zmage ne prinašajo nikakega trajnega napredka, ker se po zmagi takoj pojavi v masi nesloga, ki uniči vse, kar se je v času hipnega navdušenja doseglo. Še neugodnejše posledice pa nastopijo, ako masa v svojih akcijah podleže. V tem slučaju izgubi množica ves pogum in vso odpornost, se razkropi in se kaj rada vrže v naročje ravno nasprotnim strujam, zoper katere se je dotadaj borila, iskajoč tam svoje rešitve.

Vsak resen delavski pokret, ki ima za cilj trajno gospodarsko in politično osvoboditev delavskega razreda, mora torej stremiti za tem, da preobrazi delavsko množico v trdno organizirano delavsko armado, ki po lastnem enotnem načrtu zavestno in smoteno zasleduje svoj cilj. Tudi resen delavski

pokret nikakor ne prezira velikega pomena, ki ga ima čustvo za vsako ljudsko gibanje, vendar pa ne dopušča, da bi čustvo in strast prestopila določene meje in da bi premagala trezen razum in preudarek.

Delavstvo bo doseglo svoje cilje samo potom dobre in trdne organizacije. V tem svojem boju bo delavstvo pretrpelo še marsikateri neuspeh in poraz, taki neuspehi po organiziranem delavskem pokretu ne bodo vzeli poguma, da bi vrgel puško v koruzo, temveč ga bodo samo navajali k temu, da se bo učil iz storjenih napak in ga bodo podžigali k novim vztrajnejšim in bolj pripravljenim akcijam.

Delavske organizacije pa niso samo najvažnejše orožje delavstva v boju za doseg njegovih ciljev, temveč so tudi najvažnejše vzgojevalnice delavstva. — Delavci, ki se pridno udeležujejo dela v organizacijah, bogatijo svoje znanje o položaju in o nalogi delavstva v sedanjem gospodarstvu, si krepe svojo

Strokovna komisija zopet razpošilja nabiralne pole. Nabirajte za stavkovni sklad! Delavstvo Slovenije je interesirano na tem, da zmagajo rudarji in mornarji na celi črti. Odbite prvi naval reakcije!

Tudi monopolska uprava zavrača, že tri mesece povišanje mezd in nazadnje, če bo tudi v monopolski stroki izbruhnila stavka, bodo pa »kumštni gospodje« odposlali komisijo, naj pregleda, če je stavka res mezna in če ni mogoče politična. Tako so storili pri mornarjih in rudarjih, pri železničarjih so pa kar kratko odredili — orožne vaje.

Po poročilih, ki smo jih sprejeli od centrale Saveza monopolskih delavcev v Beogradu je centrala trdno odločena, da se ne bo pustila voditi za nos od monopolske uprave. Tudi ljubljansko tobačno delavstvo, ki je sklenilo vplačevati dvojne prispevke, dokler mezno gibanje ni končano, je s tem pokazalo, da se bliža dvanaajsta ura. Gospodje v Beogradu, zganite se!

Popravek. V št. 32 »Delavca« smo se zmotili in smo spremenili dnevne plače v urne. Citateli naj nam to napako oprostite. Vendar je tako napako lahko zagrešiti, kajti, da ima kdo še danes 1 Din dnevne plače je pač za navadnega zemljana komaj razumljivo.

Stavbinska stroka.

Mezno gibanje. Stavbinski delavci se nahajajo v meznem gibanju od meseca marca t. l. Gospodje, ki so organizirani okrog »Zveze industrijev« so se dosedaj umetno izogibali vsakemu povišku in sklepanju pogodbe. Organizacija stavbinskih delavcev »Unija« v Celju se je potrudila, da je vendar prišlo do pogajanj v Mariboru dne 7. t. m. Seveda so se gospodje podjetniki še enkrat skrili za »Zvezo industrijev«. Gospod Glaser je častno izjavil, da tekom osmih dni pride do pogajanj v Ljubljani. Tej izjavi so se pridružili tudi drugi podjetniki, kakor: Kiffman, Spes itd. v Mariboru. Stavbinsko delavstvo je priredilo v Celju in Mariboru velika zborovanja, kjer je delavstvo dalo duška svojemu nezadovoljstvu nad ravnanjem podjetnikov s stavbinskim delavstvom. Kakor vidimo, ima »Zveza industrijev« v najnovejšem času v Celju svojo podružnico, ki jo vodi g. Konrad Golgranc (katoliški). Ta gospod gre v svoji krščanski zagrizenosti do profita tako daleč, da meče svojim zidarjem pesek v oči s tem, da jim poviša mezdo za nekaj par na uro, ter jih tolaži, češ, jaz bi plačal več, če bi bili drugi gospodje za to, da bi se sklenila pogodba. Gospod Golgranc igra vlogo dvoreznega noža. Svojim delavcem na eni strani nekoliko poviša mezde, da izgleda kot nekaj »dobrotnika«, na drugi strani pa zasmehuje spomenico organizacije, se ne odzove vabilu delavske zbornice in ne obvesti o tem tudi drugih gospodov. Na ta način ima g. Golgranc vedno dovolj delavcev, medtem ko jih drugim mojim strom primanjkuje. Sicer pa so začeli stavbinski delavci že spoznavati »dobrotnike« Golgrancovega kova. — Organizirani zidarji.

vloga. Kot predsedniki in odborniki delavskih organizacij imajo na eni strani nalogo, da pridobivajo svoji organizaciji čimveč članov, da jih utrjuje v njihovi delavski zavesti in jih usposablja za zanesljive in zveste borce delavske armade, na drugi strani pa imajo vzdrževati zvezo med krajevnimi delavskimi organizacijami in vodstvom delavskega pokreta in tako pospešujejo njegovo konsolidacijo in enotnost.

Tako podrobno delo delavskih zaupnikov je mnogokrat težavno, ker se imajo boriti proti nevednosti, proti raznim predsodkom in osebnim razprtim, in zahteva mnogo vztrajnosti, potrpežljivosti in samozatajevanja, vendar pa je to delo nujno potrebno, ker je to edina pot, da se dvigne delavstvo iz nerazsodne mase in da se vzbudi v njem razredna zavest. Zato je posebna dolžnost vseh delavskih zaupnikov, ki jim je delavstvo izročilo vodstvo svojih organizacij, da na svojem mestu po

Samotni delavci pri tvrdki Pertinač v Štorah stojijo v meznem gibanju. — Noben stavbinski delavec naj ne potuje v Štor!

Rudarska stroka.

Črna. »Unija slov. rudarjev« podr. Črna naznanja vsem svojim članom, da se bodo sprejemali odslej vsako plačilno soboto in nedeljo članski prispevki v društveni sobi nad prodajalno Konsumnega društva za Slovenijo v Črni in sicer: v soboto od 15.—18. ure in v nedeljo od 9.—12. ure. — Sodrugi! Radi obsežnosti naše podružnice si priznajmo vsi, da je krivično zahtevati od naših podlagajnikov, da žrtvujejo ves svoj prosti čas le pobiranju prispevkov, medtem ko drugi člani organizacije porabijo svoj prosti čas lahko vsak v svoje vrste. Od odbornikov pa zahtvajo vkljub temu, da naj bodo vsegavedni in vsegamogočni in če teh lastnosti nimajo, pa pravijo, da je organizacija ničvredna. Da, sodrugi! Ničvredne so vse organizacije, kjer posamezni člani mislijo, da je njih dolžnost že izvršena, če plačajo prispevke. Zakaj, posamezni odborniki še niso organizacija, nezmotljivi tudi niso, še manj pa vsevedni, da bi vedeli kje delavce čelvelj žuli. Zatorej naj vsak, ki se zaveda razrednega boja, pride sam v določenem času na določen kraj, plača svoje prispevke, in ako je to storil, potem ima tudi pravico, zahtevati svojih pravic. Sicer je odbor zato tukaj, da izvršuje Vaše sklepe, izvršuje jih pa le v toliko, v kolikor ga podpira članstvo. Obenem pa je dolžnost članov, da vsak sam na pravem mestu pove kaj hoče in česa ne. (Ako je to potrebno za sodruge v Črni, je to še veliko potrebnejše za sodruge v Mežici. Opomba »Unije slov. rudarjev«.)

Kemična stroka.

Medvode-Goričane. Vsem članom »Osr. društva kemičnih delavcev« podr. Medvode-Goričane naznanjamo, da se bo vršil občni zbor podružn. v nedeljo, dne 2. septembra ob 3. uri popoldne v prostorih g. R. Potiska v Medvodah. — Dolžnost članov je, da se občnega zbora udeležijo. — Predsednik.

Vestnik »Svobode«.

Podružnice »Svobode« pozivljamo, da še tekom tega meseca obračunajo s centralo, sicer se ona ne more nanje ozirati in je primorana se ravnati po pravilih. — Centralni odbor.

Pevski zbor ustanovi šišenska podružnica »Svobode«. Sodrugi, ki imajo veselje do lepega petja, naj se priglasijo v prodajalni Konzumnega društva v Šiški, pri Strokovni komisiji za Slovenijo, Šelenburgova ulica 6/II. ali pa pri funkcijarjih šišenske »Svobode«. Ustanovni sestanek pevskega odseka bo v soboto dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v Zadrudnem domu v Šiški. Sodrugi — pevce na ta sestanek opozarjamo in

svojih najboljših močeh izpolnjujejo svojo dolžnost in pospešujejo čim živahneje delovanje svojih organizacij.

Ta razprava ima namen, da podaja nekatera navodila onim delavskim zaupnikom, ki so poklicani, da vodijo delavske krajevne organizacije. Sicer se nikakor ne more sestaviti natančnih predpisov, kaj ima vsak delavski zaupnik, vsak odbornik delavskih organizacij na svojem mestu storiti. V tem oziru jim bo njihova lastna izkušnja največ koristila. Vendar pa ne bodo brez koristi nekateri čisto praktični nasveti, kako je voditi posamezne krajevne organizacije, kakšne naloge imajo posamezni njeni organi, kakor predsednik, blagajnik, tajnik in drugi njeni odborniki in zaupniki.

V naslednjih poglavjih hočemo torej razpravljati o ustroju najmanjše organizacijske enote, to je krajevne organizacije in po vrsti opisovati naloge in delo posameznih odbornikov in funkcijarjev krajevne organizacije.

prosimo, da se ga polnoštevilno udeležijo.

Dramatični odsek prične delovati v tej sezoni s podvojenimi silami. Sodrugi, ki žele sodelovati pri tej važni izobraževalni panogi, naj se udeležijo sestanka, ki se bo vršil v soboto dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v Zadrudnem domu v Šiški.

Telovadna predavanja. Zveza DTE namerava prihodnji mesec prirediti po posameznih enotah predavanja za vse telovadce, posebno pa za vaditelje. — Da pa moremo primerno razporediti predavanja po posameznih enotah, naj slednje do konca t. m. naznanijo Zvezi DTE čas, kedaj žele predavanja. Na poznejše dopise se ne bomo ozirali.

Telovadne kroje za člane in rute za članice dobavlja za vse enote Zveza DTE, zato naj jih slednje naročajo le pri njej.

U. D. R.

Izlet na Bled preteklo nedeljo se je skoraj popolnoma ponesrečil. V Ljubljani je lilo kakor iz škafa, zato se večina članov izleta ni udeležila. Na izlet

je prišlo 11 članov, ki so si skupno z mariborskimi izletniki DTE ogledali Vintgar in popoldne Bled. Na izletu je vladalo zelo priščno razpoloženje in vsi smo si želeli večkrat takih lepih uric.

Kolesarski oddelek edince Marks-Ljubljana priredi v nedeljo 26. avgusta kolesarski izlet v Kamnik. Zbirališče ob tričetrti na 7. pred Strojnimi tovarnami na Dunajski cesti. Odhod točno ob 7. uri. Prihod v Ljubljano ob 12. uri. Načelstvo.

Vaditeljski tečaj se prične v četrtek 23. avgusta. Tečaj se bo vršil vsak četrtek od 8. do 10. ure zvečer. Za vaditelje je tečaj obvezen.

Redovne in proste vaje celokupnega članstva se bodo vršile po možnosti v prosti naravi in v kroju. Če bo kazalo, se bodo vršile take vaje ob nedeljah dopoldne od 7. do 11. ure. Pripravlja se tudi nočni izlet v ljubljansko okolico. Dalje je v pripravi izlet v Zagorje-Trbovlje-Hrastnik. Pri tem izletu se bo porabilo vlak do Zagorja in od tam peš čez Trbovlje v Hrastnik. Če se bo izlet vršil in kdaj, bo pravočasno naznanjeno.

Razgled po svetu.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 21. avgusta 1923.

Z ozirom na nujno in pereče vprašanje obnove Francije in nemških reparacij, je nova ameriška vlada takoj ob svojem nastopu pojasnila svoje stališče v teh problemih. Amerika se hoče nekaj časa še držati ob strani in še vedno »opazovati«. Geslo gospoda Mourroja spoštujejo Američani vseh strank, struj in veroizpovedanj. Glede Nemčije predlagajo odločilni činitelji nove ameriške vlade, naj plačilno zmoglost Nemčije določi posebna mednarodna komisija izvedencev. V tej komisiji bi ne sodelovali ameriški strokovnjaki, ker je to vprašanje za Ameriko za sedaj pač vprašanje podrejenega pomena. Tudi pri rešitvi drugih vprašanj, ki so s tem v zvezi, se Amerika toliko časa ne bo udeleževala, dokler predlagani načrti ne zavzamejo konkretnih oblik in dokler v resnici ne bodo izvedljivi. Predvsem in odločno pa hoče imeti vlada Zedinjenih držav, da se ji povrne stroški za zasedbeno vojsko v Nemčiji, ki znašajo okoli 50 milijonov angleških funtov. Razen tega bo zahtevala od Nemčije, naj ji poplača razliko imetja ameriških državljanov, čijih imetje je bilo za časa vojne zaplenjeno v Nemčiji in imovine nemških državljanov, ki so se takrat nahajali v Ameriki. Končno pa stavi ameriška vlada resno besedo in želi, naj se najprej poravnajo difference med zaveznički, šele potem bo mogoče govoriti dalje. To zadnje je vsekakor resen opomin antantnim imperialistom.

Glede Rusije se bo ameriška politika bistveno izpremenila. Parlament in senat sta se temeljito bavila s to zadevo in sta sporazumno sklenila poslati v Rusijo posebno delegacijo, da prouči razmere v Rusiji. Delegacija se je takoj sestavila in odpotovala v Moskvo, kjer se je predstavila Čičerinu ni začela z njim razgovore po navodilih in naročilih svoje vloge. Pri tej priliki so omenili člani delegacije, da je njihova naloga, ustvariti podlago za zblizanje Amerike in Rusije.

Dočim se Rusiji, kakor vidimo, približuje Amerika, imamo z druge strani beležiti poizkus upora proti sovjetom in sicer s strani Turške. Fanatičen turški častnik Selim paša (izg. pašá!) je izdal na vse muslimane proglas, naj se v »sveti vojni« potegnejo za muslimanske pravice in naj rešijo države Buvaro, Hivo, Turkestan in Transkavkazijo izpod sovjetskega jarma. Vstaja je izbruhnila v Buhari, toda ni pričakovati, da uspe.

O priliki odpotovanja ameriške delegacije je poslala tudi francoska vlada v Rusijo svojega delegata, ki ima isto

tako nalogo proučiti, kakšne so resnične razmere v Rusiji. Celo Jugoslavija — trda buča — se je dala razsvetliti in računa s tem, da bo končno le treba priznati Rusijo kot zakonito državo. — Storititi hoče to, ko se uredi medsebojna konzularna služba.

Koncem tega meseca se v Ženevi otvorijo konference Društva narodov. Delegate za to zasedanje je naša vlada že imenovala. Komisija za razorožitev je zaključila svoje delo.

V Kodanju se vrši medparlamentarna konferenca, ki se je udeležuje tudi Nemčija. Razpravlja se v prvi vrsti o reparacijskem problemu. Tekom razgovorov je izjavil ameriški zastopnik, da bi se razmerje med Ameriko in Evropo popolnoma izpremenilo, ako bi Evropa opustila misel na maščevanje. V tem slučaju bi se Amerika ne odtujevala Evropi. Francozi nastopajo na konferenci za to, da Nemci točno izvršijo določbe verzajske mirovne pogodbe, dočim zahtevajo Nemci, naj reši reparacijsko vprašanje mednarodno razsodišče.

Sicer pa je nastal v vsem tem vprašanju nekaj preobrat. Francija se namerava neposredno pogajati z Nemčijo in upa na dobre uspehe. Skupno z Belgijo pa pošlje ostro noto Angliji.

V Jugoslaviji smo doživeli senzacijo. Zvitorepec Radić jo je pobrisal preko Dunaja v London in se baje napoti tudi v Ameriko. Zanimivo je, da vlada ni vedela povedati, kje se pravzaprav nahaja Radić. Še bolj zanimivo je, da potuje Radić s tujim diplomatskim potnim listom, in sicer z angleškim. — Radić, ki se je že preje rogal vsem ukrepom državnih oblasti, je s tem poizkusil in srečno izvedel novo pustolovščino, ki bo njemu prejkone donesla precej par, našo vladu oz. nje avtoriteto pa do skrajnosti osmešila.

Sicer pa ima ta Radićeva avantura pomembnejše ozadje: paraliziranje — francoskega vpliva na malo antanto.

V nedeljo so bile v Srbiji in Črni gori občinske volitve, v katerih so si priborili večino radikalci. V Beogradu imajo socialisti 1 mandat. Volitve so potekle burno in je prišlo na mnogih krajih do krvavih spopadov.

Delavsko gibanje.

— Češki rudarj v stavki. (161.000 rudarjev ustavilo delo.) Po sklepu državne Zveze rudarjev je stopilo dne 19. avgusta delavstvo v vseh premogovnih revirjih Češkoslovaške v stavko. — Delo počiva v vseh rudnikih. — Vseh stavkarjev je 161.000.

Razno.

Razpis nagrade. Rok za prijavo predloga za nov firmin napis se podaljša na splošno zahtevo do 31. avgusta 1923; istotako se dodaja k prvi še dvoje manjših nagrad v znesku 100 in 50 Din, da znaša torej prva nagrada 300 Din, druga 100 Din in tretja pa 50 Din. Imena onih, kateri bodo nagrajeni in tudi njihovi predlogi bodo objavljeni. Objavljamo na tem mestu pogoje za razpisano nagrado. Podpisana produktivna zadruga kleparjev, instalaterjev, kotlarjev, krovcev, ključavničarjev itd. v Ljubljani r. z. z. o. z. razpisuje v svrhu skrajšanja svojega imena naslova (ker je sedajni za javnost predolg), 3 nagrade za najboljše predloge iz enega ali dveh besed sestoječ naziv firme. V nazivu nove firme mora biti razvidno I. da je to kovinski obrat, kateri združuje v sebi vse kovinske obrate, II. v smislu združništva, III. splošno pojmljivo, IV. lahko

zapomljivo tudi za kmete, V. da ni podobno sedaj obstoječim imenom kovinskih tvrdk v Jugoslaviji. Pri sestavljanju predlogov naj se misli tudi na to, da bo obrat enkrat obsegal velikanske obsežnosti ter naj se to tudi že v sedanjem upošteva, da ne bo treba pozneje naslova še enkrat spreminjati. Predlogi naj se pošljejo najkasneje do 31. avgusta 1923 na naslov »Produktivna zadr. kleparjev itd. v Ljubljani«, Kolodvorska ulica 18. Posebna v to svrhu določena komisija bo vse predloge pregledala in najboljše predloge nagračila z razpisanimi nagradami.

— Nov denar v Rusiji se imenuje černovec. Černovec ima namen stabilizirati vrednost ruskega denarja. Krit je do šestdeset odstotkov z zlatom in tujim denarjem, ostalih štirideset odstotkov pa krijejo bančni vrednostni papirji. Černovec so izdali za štiri milijone dolarjev. Dosedaj je v cirkulaciji

za enajst milijonov in pol černovec. V kratkem je černovec podvojil nominalno vrednost rublja in je v tem oziru pustil za seboj celo šterlingski funt.

iskre.

Največji sovražnik napredka je nevednost. Prižgi luč in širi svetlobo.

Angličanska cerkev je črtala besede: »Bog je ustvaril nebo in zemljo v šestih dneh, sedmi dan pa je počival«. Ali se je cerkev Anglije sprijaznila z Darwinom?

KOVINARJI POZOR!

Ne sprejmite službe v Strojnih tovarnah in livarnah d. d. v Ljubljani, ter pri Štajerski industrijski družbi v Žrečah pri Konjicah, dokler Vam ne javimo, da so se razmere v teh obratih zboljšale. — Centralno tajništvo ODK v Ljubljani.

Čevlji domačih tovarov Peter Kozina & Ko z znamko »Peko« so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo: Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Zgodovina je učiteljica!

Čitaj knjižico

„Postanek in razvoj strokovnih organizacij v Avstriji.“

Dobi se pri zaupnikih strokovnih organizacij ali pa pri Strokovni komisiji v Ljubljani, Selenburgova ulica šte. 6/II

Cena samo 3 Din.

Pregled dohodkov in izdatkov

podružnic Osrednjega društva kemičnih delavcev in sorod. strok v mesecu aprilu 1923.

Podružnica	Število članov	Pristopnina in duplikati knjig	Dohodki						Izdatki																			
			članski prispevki						podpore						agitacija		razni		delež podruž.		centralij poslano		za list Delavcev		kvota Str. kom.		ostane za upravo in stavk. skl.	
			I. razred		II. razred		III. razred		bolniška		potna		pogrebna															
			Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p		
Ljublj. tov. p. vreč	83		17	50	15	—	206	25									5	85	232	90	91	20	19	—	122	70		
Vevče	44	7 50	196	—	96	—	—	—									8	16	291	34	97	20	22	—	172	14		
Liboje	95		196	—	102	—	235	—	26	—							13	96	487	04	240	—	47	50	199	54		
Moste	149	4 —	126	—	687	—	70	—									23	60	863	40	446	40	74	50	342	50		
Prevalje	34	1 —	12	—	220	—	68	—	24	—							54	50	222	50	76	80	17	—	128	70		
Zagorje	71	1 —	180	—	100	—	80	—									11	60	349	40	211	20	35	50	102	70		
Majšperg	43	4 50			142	50	—	—									3	67	143	32	60	—	21	50	61	82		
Mojstrana	132	6 —			1030	40	—	—									25	76	1010	64	312	—	66	—	632	64		
Medvode	73	3 —			336	—	85	—									11	—	413	—	187	20	36	50	189	30		
Maribor	73		380	—	614	25	96	—	64	—							249	90	701	35	240	—	36	50	424	85		
Gotovlje	32	1 —	119	—	60	—	—	—									4	84	175	16	69	60	16	—	89	56		
Sladki vrh	144	2 —	8	—	1407	—	396	—						22	—	105	—	298	88	1492	12	14	40	143	—	1334	72	
Hrastnik I.																					264	—						
Hrastnik																					187	20						
Ruše																					768	—						
Radeče																					173	40						
Zidani most																					168	—						
Store																					96	—						
Celje																												

Redka prilika za dobičkanosno udeležbo!

Bolj koristno nego v hranilnici!

Boljše nego v bankah!

Zvišanje obratne glavnice na 5 milijonov Din.

Podpisana prod. zadruga kleparjev, instalaterjev i. t. d., vabi tem potom za vstop v podpisano zadrugo. Zadruga se bo povečala in razširila v veleobrat in poviša v to svrhu svoj obratni kapital na 5 milijonov Din. Pristopiti zamore vsakdo, ki se more pravnoveljavno vezati.

Delež znaša 2000.— Din in se obrestuje po najvišjih običajnih obrestih. Delež se lahko plačuje v tedenskih obrokih v znesku 25.— Din po položnicah, katere izda v to svrhu zadruga. Vsak član ima tudi prednost, da more vstopiti v stalno službo zadruga in je udeležen pri dobičku zadruga.

Več v članku: »Vpoštevanja vreden napredek« v tej številki »Delavca«.

Rok priglasitve je do 31. avgusta 1923. Zadostuje tudi pismena prijava, nakar odpošlje načelstvo pravila in potrebne tiskovine.

Pismene prijave na naslov:

Načelstvo

Produktivne zadruga kleparjev, instalaterjev, kotlarjev, krovcev i. t. d.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 18.